НАСТАВНА ПРОГРАМА

ГИТАРА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

ШЕСТГОДИШНО ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, 2009

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ
28. 10. 2009
Број 07 11 216 Прилог Вредност
Си: 07-05

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02 и 82/08) и член 31 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по предметот **гитара** за шестгодишно основно музичко образование.

Во шестгодишно основно музичко училиште на инструментот гитара можат да се запишат ученици кои наполниле девет години.

Целта на наставата по гитара е на учениците да им се развие љубов кон инструментот и музиката, да се оспособат за изразно солистичко, камерно и оркестарско музицирање, естетско и емоционално вреднување на музичките дела поткрепени со музички знаења по однос на нивната содржина и форма. Учениците се обучуваат и стекнуваат знаења, навики и вештини за изведување на музичките дела и се оспособуваат за самостојна работа на инструментот гитара. Наставната програма за гитара има цел ученикот да се подготви технички и музички да го совлада инструментот за понатамошно школување во средните и високите музички школи и за активна професионална дејност.

Наставата се изведува индивидуално. На крајот од учебната година секој ученик полага годишен испит.

- Фонд на часови: 2 часа неделно, 72 часа годишно.

- Статус на предметот: задолжителен

2. ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТОТ ЗА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД II – VI одд.

Ученикот/ученичката:

- да објаснува за инструментот и неговите карактеристики и изразни можности;
- да дискутира за историјатот на гитарата;
- да демонстрира мелодиско и ритмичко читање и свирење на нотен текст;
- да демонстрира скали-дурски и молски во една, две и повеќе октави;
- да користи посложени ритмичко-мелодиски и хармонски елементи;
- да демонстрира правилна стилска интерпретација на музиката;
- да се оспособува за соло, камерно и оркестарско музицирање;
- да развива способности за доживување и изразување на музиката;
- да развива интерес кон инструментот и музиката;
- да го развива музичкиот вкус и критичкото мислење;
- да дискутира за истакнати музички уметници и творци во земјата и странство;
- да развива и негува култивиран пријатен тон;
- да формира личност со позитивни лични одлики;

- да развива музичката меморија;
- да се оспособува за доживување на убавото во музиката;
- да планира посета на семинари, концерти, оперско-балетски претстави и други музички приредби;
- да ја споредува музичката култура со музиката од другите држави;
- да ја развива креативноста;
- да препознава нотен текст, музички термини и ознаки;
- да демонстрира нотен текст (ритмички и мелодиски);
- да го развива внатрешниот слух;
- да развива самодоверба за индивидуално изведување на музичкиот текст;
- да проценува вредности за сопственото музичко изразување;
- да го разликува сопственото музичко интрепретирање и музичкото интерпретирање на другите;
- да развива способност за тимска работа.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО II ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да дискутира за инструментот и неговите карактеристики и изразни можности;
- да објаснува за составните делови на инструментот;
- да дискутира за основните функции на левата и десната рака при свирење;
- да демонстрира правилно држење на телото при свирењето;
- да демонстрира правилна примена на цели, половини, четвртини, осмини ноти;
- да развива способност за свирење мелодии и песни со разновидна ритмичко-мелодиска линија;
- да развива и негува култивиран тон;
- да применува правилен начин на меморирање на делата;
- да покажува интерес за слушање музика, посета на концерти и други приредби;
- да развива чувство за музичка изразност;
- да развива чувство за ритам;
- да презентира основни динамички ознаки;
- да објаснува за прсторедот во композицијата при изведувањето на композицијата;
- да демонстрира техниката на свирење со десна рака: тирандо и апојандо.

4 . КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Тема I : **МЕЛОДИКА И ТЕХНИКА (42 часа)**			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да се приспособува за правилно поставување на телото и држење на гитарата; -да ја користи правилно десната рака при свирење на гитара; - да се приспособува за правилно поставување и држење на десна рака; -да ги препознава деловите на инструментот гитара; -да ги именува деловите на инструментот гитара; -да ги идентификува деловите на инструментот;	Запознавање со инструментот – гитара -Правилно поставување и држење на десната и левата рака -Технички вежби за ослободување на десната и левата рака; - Музичка писменост, звук, тон, имињата на тоновите (до, ре, ми, фа, сол, ла, си, до), петтолиние, виолински клуч, нота, помошна линија,	- Делови на гитарата: тело, врат, праг, чивии, кобилица, предна, задна плоча и обод жици, - Прсти - Палец - Звук - Тон - Имињата на	- Анализа на деловите на инструментот преку разговор. - Демонстрирање на правилно поставување на десната рака при што ќе му се објасни на ученикот функцијата, местото и означувањето на секој прст поединечно. - При поставување на прстите од левата рака да се користи вежба со спуштање и кревање на прстите со нивната сопствена тежина;

- да го користи правилно палецот при свирењето; -да демонстрира правилно поставување на палецот; -да ја користи раката за премини од жица на жица; - да се приспособува за свирење по сите жици во цели ноти, половини и четвртини, осмини (по можност и шеснаестини); - да ја користи правилно поставена левата рака; - да се приспособува за лесно движење на прстите; - да користи вежби за секој прст одделно; - да дискутира за музичката писменост; - да објаснува за скала; - да развива способност за прецизно интонирање на	скала - Примена на техниката апојандо тирандо низ вежби и композиции - Свирење и слушање композиции со примена на динамичко нијансирање: -тивко-пијано(p) -силно-форте (f) - Свирење и слушање на композиции во различни темпа: - Брзо - Бавно - Побрзо - Побавно - знак за повторување - Свирење вежби и	тоновите (до, ре, ми, фа, сол, ла, си, до) - Петтолиние - Виолински клуч - Нота - Помошна линија - Скала - Тивко-пијано(p) - Силно-форте (f) - Брзо - Бавно - Побрзо - Побавно - Знак за повторување	- Посетување на јавни часови и концерти на ученици, како и други манифестации и дискусија за стекнатите впечатоци од виденото. - Воочување на разликите меѓу звук и тон преку демонстрација на разновидни примери (звуците од природата и околината и музичките тонови – пеење, звучење на инструменти и музички фрагменти). - Свирење кратки вежби. - Свирење на дурски и хроматски скали во две октави со примена на цели, половини и четвртини ноти, а по можност и во осмини и шеснаестини.

тоновите од основната скала; - да се приспособува за свирење по ноти; -да демнострира свирење на дурски и хроматски скали во две октави во цели, половини и четвртини ноти, а по можност и во осмини и шеснаестини; - да развива музички слух; -да демонстрира свирење на кратки елементи на правилна интерпретација при свирење песни и вежби; - да развива способност за меморирање на мелодија и нотен текст на зададена композиција; - да ја разбира содржината и карактерот на композицијата; - да ги разликува динамичките нијансирања при слушањето и интерпретирањето на	лесни композиции со знак за повторување; - Свирење вежби и лесни композиции со повишувалки; - Вежби и лесни композиции со цели степени (1 и 2 прст, 3 и 4 прст) и полустепени (помеѓу 2 и 3 прст)	- Повишувалки - Цели степени - Полустепени - Свирење во групи	- Доживување и воочување на јачината и брзината во музиката преку слушање музика, пеење и свирење. - Свирење на полесни композиции со примена на знак за повторување.

копозициите во динамика: тивко-пијано(p) силно – форте (f) - да ги разликува темпата при слушање и интерпретирање на музиката; - да разликува високи и ниски тонови; -да споредува мелодиско движење нагоре - надолу; -да објаснува за знаци за повторување; -да се приспособува за свирење на повишувалки во лесни композиции и вежби; - да разликува полустепени и цели степени;			- Пеење и свирење по слух мелодиски модели. - солфежирање на елементарни мелодиски модели (појаснување на нотниот текст, читање парлато, солфежирање; со акцент на правилно тактирање). Методи: -разговор; -демонстрирање (наставник); -инструментална презентација од аудио-видео-записи и др.

- да се приспособува за употреба на свирење на лесни комозиции со цели степени и полустепени; - да развива внатрешен музички слух; - да развива чувство за заедничко свирење и свирење во групи; -да се запознае со основните акорди.	- Свирење на композиции во групи		

Тема II: **РИТМИКА (30 часа)**			
Цели	**Содржини**	**Поими**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да развива чувство за ритам; - да се приспособува да применува рамномерна пулсација; - да покажува правилно броење и тактирање; - да развива чувство за дводелност и триделност; - да разликува дводелен и троделен метар; - да разликува различно траење на тоновите во музиката; - да ги препознава нотните вредности и вредностите на паузите;	Рамномерна пулсација Дводелност (броење еден-два) и триделност (броење еден-два-три) Траење на тоновите Нотни вредности: -цела нота и пауза -половина нота и пауза -четвртина нота и пауза	Пулсација Дводелност (броење еден-два) и триделност (броење еден-два-три) - Цела нота и пауза; - половина нота и пауза - Четвртина нота и пауза - Осмина нота и	- Свирење на цели, половини и четвртини ноти и истовремено броење на глас. - Свирење на вежби со комбинации од различни нотни вредности. - Свирење на пократки нотни вредности (четвртини, осмини, а по можност и шеснаестини). Совладување на нотните вредности и паузи преку слики и апликации. - Воочување на тактот врз основа на зададениот материјал за 2-делност и 3-делност; - Читање на зададениот материјал со тактирање.

- да ги користи нотните вредности и вредностите на паузите; - да го препознава тактот во нотниот текст; - да се приспособува за ритмичко читање на нотниот текст; - да развива способност за прецизно изведување на ритамот.	-осмина нота и пауза - такт (2/4 и 3/4 и 4/4) -Ритмичко читање на нотен текст (парлато).	пауза; - Такт (2/4 и 3/4 и 4/4); - Ритмичко читање на нотен текст (парлато)	- Свирење на елементарни ритмички модели (запишани на една линија) на инструментот – ритмички. Пред да се отсвири, моделот може да се изговори парлато на неутрален слог ,,та" со тактирање.

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Часот по гитара треба да вклучува различни видови на музички активности.

Се препорачува слушање музика во изведба на наставникот и снимена, за полесно воочување на нејзиниот карактер, изразните средства,како и за доживување и совладување на наставните содржини.

Учениците треба да се навикнуваат на свирење по ноти со почитување на сите ознаки (прсторед, темпо, динамика), со израз и правилно фразирање и со прецизен ритам.

Се препорачува посетување на концерти во текот на целата учебна година, како и слушање на разновидна музика, а особено на оние композиции кои ќе се изведуваат.

Наставни средства:

- музички инструмент-гитара;
- мало столче за нога и пулт;
- аудио-визуелни средства (ТВ, видеоплеер, ДВД плеер, компјутер);
- Интернет, образовни софтвери.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се собираат показатели за нивните активности,се следи ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, мотивираноста за музичкото изразување и сл. Индивидуалниот пристап на наставникот кон постигањата на секој поединечен ученик игра голема улога во наставата по инструментот гитара.На крајот на годината се организира јавен час кој е отворен за наставници,родители и ученици. На јавниот час секој ученик може да ги покаже своите постигања од текот на целата учебна година. Оценувањето е описно со краток опис.

На крајот на учебната година ученикот полага завршен испит.

Испитната програма содржи:

-Три композиции или етиди по избор на наставникот.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на Нормативот за простор и наставни средства за основно музичко училиште донесен од страна на министерот за образование и наука.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа по гитара во второ одделение може да ја изведува лице кое завршило:

-факултет за музичка уметност, студиска програма гитара и стручен назив дипломиран гитарист.

ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *гитара* за шестгодишното основно музичко образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

_______________2009 година

Скопје

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Бр. 10-3266/2
21-10-2009 200__ год.
СКОПЈЕ

Министер

____

Никола Тодоров